

Työhön johtava maahanmuutto vaalikaudella 2027–2031

EK:n tavoitteet

Suomi tarvitsee maahanmuuttajia talouden kasvun turvaamiseksi tilanteessa, jossa oma väestökehityksemme on aiempaa huomattavasti heikompi. Työikäisen väestön suhteellinen osuus pienentyy koko ajan. Yritysten työvoimantarpeen turvaamiseksi ja hyvinvointiyhteiskuntamme rahoittamiseksi on työikäisen väestön osuus kyettävä säilyttämään riittävän korkealla tasolla. Tämä ei onnistu ilman maahanmuuttoa, mutta sen lisäksi tarvitaan toimia maassa jo olevan työikäisen väestön työllisyysasteen nostamiseksi.

Täysin riippumatta väestökehityksestämme, tarvitsee Suomi kansainvälisiä osaajia, jotta tutkimus- ja tuotekehitys olisi Suomessa jatkossa vielä nykyistä kilpailukykyisempää. Näistä osaajista on kansainvälisillä työmarkkinoilla kova kilpailu, jossa Suomen on pärjättävä.

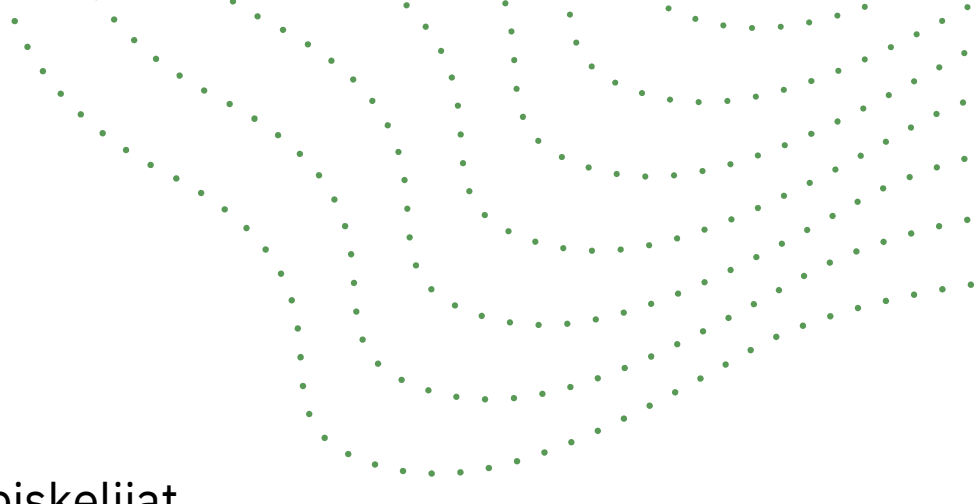
Suomi tarvitsee monenlaista työhön johtavaa maahanmuuttoa. Kun me puhumme osaavan työvoiman tarpeesta, tarkoitamme osaamista tarjolla olevaan työhön, mikä voi olla esimerkiksi lähihoitaja ikäihmisten hoitokodissa tai kemisti yrityksen tutkimusyksikössä tai jotain siltä väliltä.

Maahanmuuttajat vaikuttavat maamme talouteen myönteisellä tavalla. Taloudelliset vaikutukset määräytyvät sen mukaan, minkä tyyppisestä maahanmuutosta on kysymys ja siitä miten maahanmuuttajien integroimisessa Suomeen ja suomalaiseen työelämään onnistutaan. Työ- ja opiskeluperusteisesti tänne tulleiden vaikutus on hyvin myönteinen.

Maahanmuuttoon sisältyy myös haasteita, jotka on tunnistettava ja niihin on puututtava. Työperäisen maahanmuuton hyväksikäyttö on yksi näistä ongelmista ja siksi siihen on puututtava tehokkailla toimilla.

Työhön johtavan maahanmuuton ensisijainen tavoite on Suomen etu. Humanitäärisellä maahanmuutolla on toiset tavoitteet ja perusteet. Tässä Elinkeinoelämän keskusliiton kannanotossa keskitytään yksinomaan työhön johtavaan maahanmuuttoon ja keinot sen lisäämiseksi perustuvat tavoitteeseen turvata Suomen etu pitkälle tulevaisuuteen.

Sisällysluettelo

-
1	Väestökehitys – syntyvyys ja maahanmuutto	6	Opiskelijat
2	Tavoite	7	Kausityöntekijät
3	Tärkeimmät esitykset	8	Sosiaali- ja terveysalojen sekä kasvatus- ja koulutusalojen säännellyt ammatit
4	Työperäinen maahanmuutto	9	Kotoutuminen – puoliset ja lapset
5	Kansainväliset erityisosaajat ja kansainvälisessä työkierrrossa olevat	10	Hyväksikäytön torjunta

1 Väestökehitys

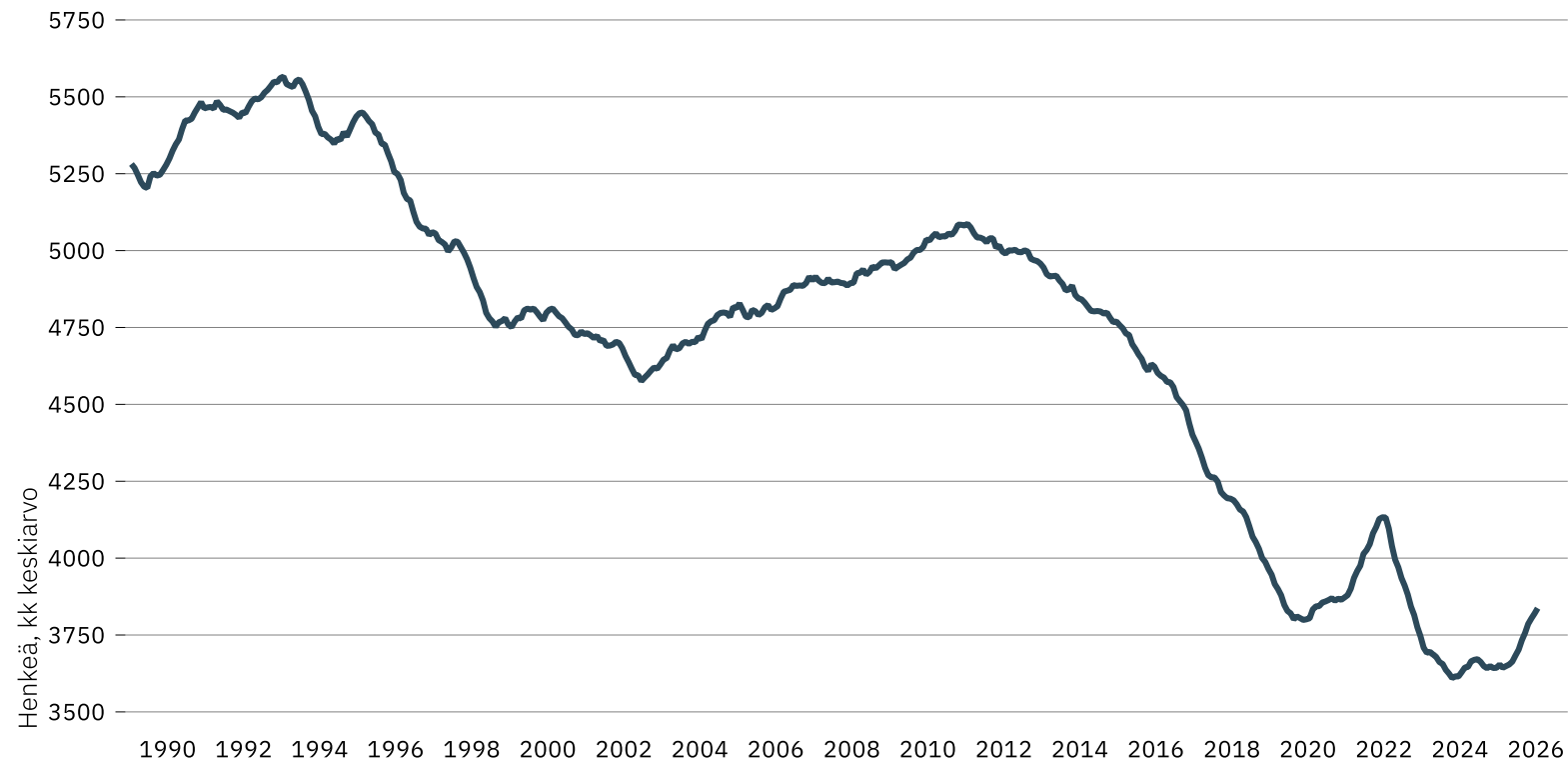
Syntyvyys ja maahanmuutto

Syntyvyys laskussa Suomessa

Syntyneet

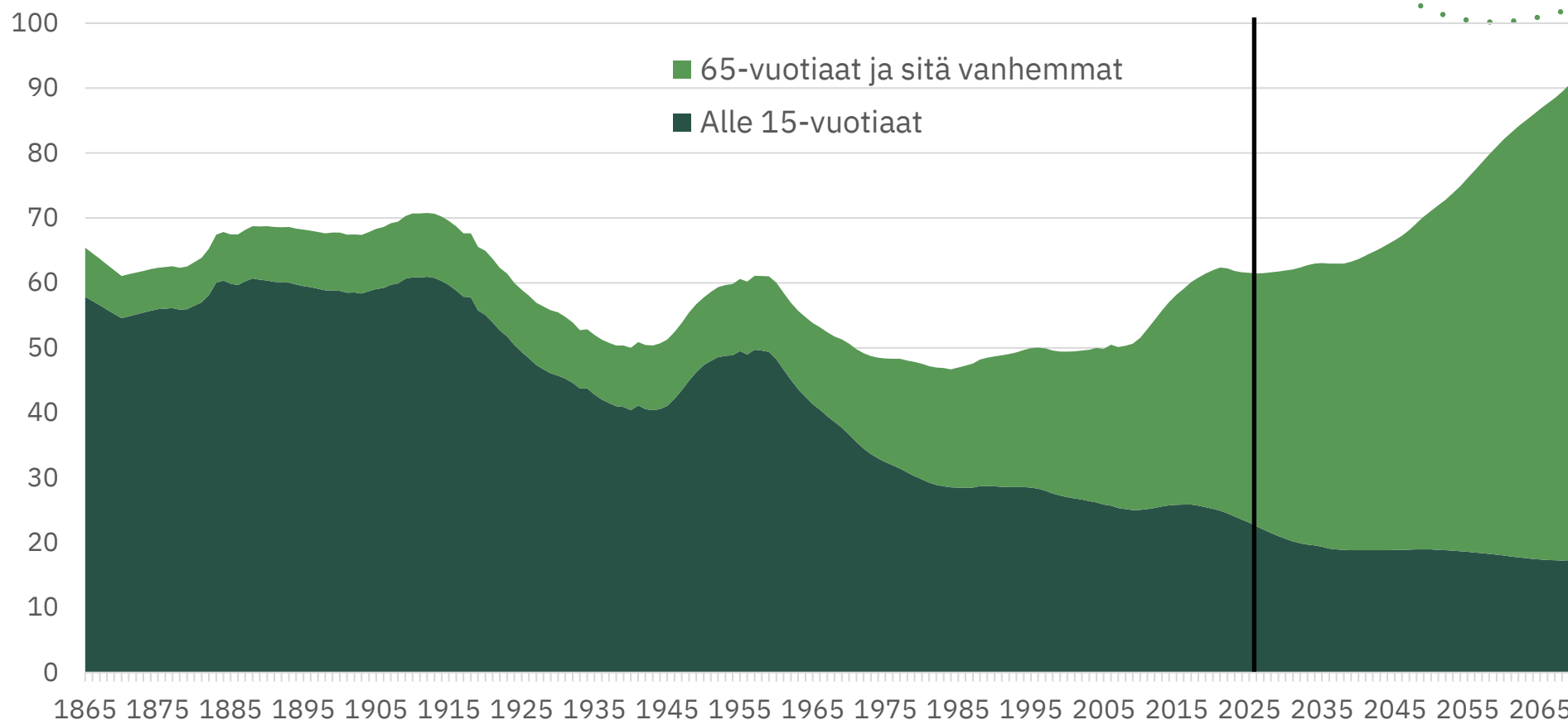
Lähteet: Tilastokeskus (Macrobond)

Huoltosuhte heikkenee voimakkaasti

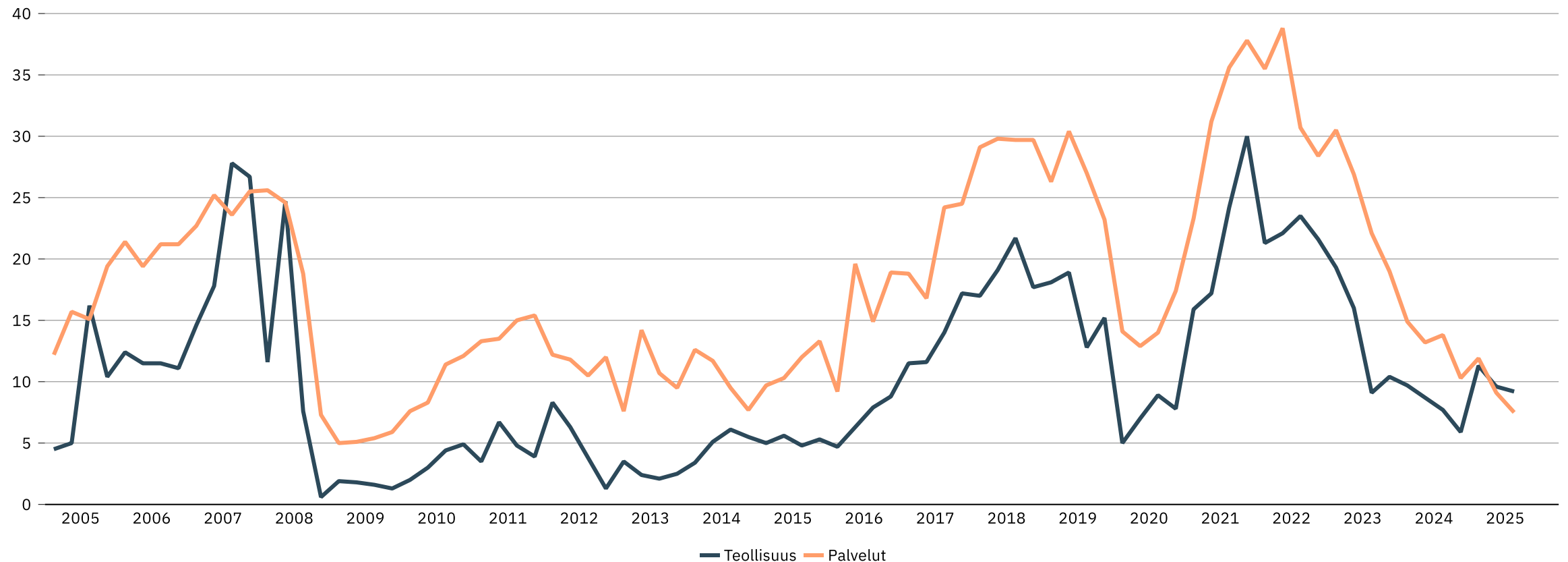
Jos nettomaahanmuutto nolla 2026 alkaen

Huollettavat 100 työikäistä kohden 1865–2070

Ammattityövoiman puute eri toimialoilla

Ammattityövoiman puute, osuus vastanneista, % kausitasoitus

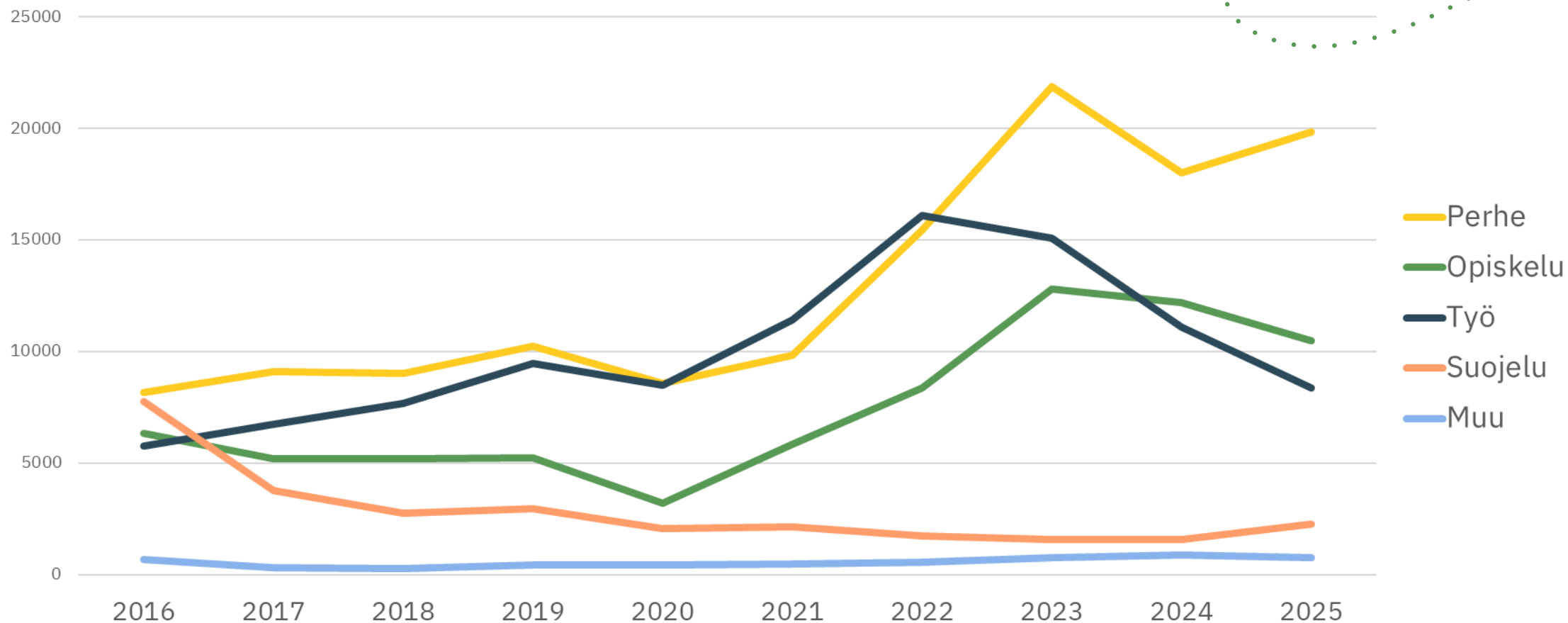
Lähteet: , EK ja Macrobond

2 Tavoite

Ensimmäiset oleskeluluvat 2016–2025

EK:n maahanmuuttolinjaukset hallitusohjelmaan – tavoitetaso

- Työhön johtavan maahanmuuton tavoitteeksi asetetaan vähintään 45 000 maahanmuuttajaa nettona vuosittain. Tämä edellyttää tavoitteen asettamista seuraavaan hallitusohjelmaan sekä selkeitä toimenpiteitä työhön johtavan maahanmuuton edistämiseksi.
- Edellytykset työhön johtavalle maahanmuutolle on parannettava sellaisiksi, että talouskasvu ei Suomessa missään tilanteessa pysähdy ongelmiin työvoiman riittävyyden suhteen.

3 Tärkeimmät esitykset

Luovutaan saatavuusharkinnasta

- Luovutaan kokonaan saatavuusharkinnasta työntekijän oleskeluluvan edellytyksenä. Saatavuusharkinta lisää hallinnollista työtä ja viivästyttää työnteon aloittamista.
- Tällöin kaikki työtehtävät, joista maksetaan 1 600 euroa kuukaudessa tai enemmän muodostavat suoraan perusteen oikeudelle tulla Suomeen töihin.
- Tällä vaalikaudella 1 600 euroon nostettua tulorajaa ei pidä nostaa nykytasoltaan. Tarkastelussa on huomioitava tulot oleskeluluvan koko voimassaoloajalta.
- Saatavuusharkinnasta luopumisella säästyvät resurssit tulee ohjata jälkivalvontaan ja lupamenettelyn nopeuttamiseen.

Rajoitetaan saatavuusharkintaa

- Mikäli saatavuusharkinnan poistaminen ei ole mahdollista, esitetään seuraavaa vaihtoehtoa:
  - Vapautetaan saatavuusharkinnasta työtehtävät, joissa kokoaikaisten keskipalkka (Tilastokeskus) on vähintään 2 400 € kuukaudessa. (Tällä hetkellä saatavuusharkinta ei koske työtehtäviä, joihin tarvitaan erikoistunutta osaamista. Näitä ovat esimerkiksi erityisasiantuntijat (korkeakoulututkintoa edellyttävä työ ja palkka vähintään 3 937 €/kk), johtajat, tutkijat tai kulttuurin tai urheilun ammattilaiset. Lisäksi alueellisilla työlupalinjauksilla voidaan vapauttaa työvoimapulasta kärsiviä ammatteja saatavuusharkinnasta.)
  - Laajennetaan työntekijän työnteko-oikeus yhdestä ammatista työnantajan kaikkiin tehtäviin.
  - Alueellisten työlupalinjausten, joilla vapautetaan työvoimapulasta kärsiviä ammatteja saatavuusharkinnasta alueittain, on vastattava nykyistä paremmin rekrytoivien työnantajien tarpeita.

Nopeutetaan lupaprosessia

- Määritellään oleskeluluville enimmäiskäsittelyajat:
  - Työntekijän oleskelulupa kaksi viikkoa. (Tällä hetkellä lakisääteinen enimmäiskäsittelyaika on yleensä kaksi kuukautta. Käytännössä työntekijän oleskeluluvan odotettavissa oleva käsittelyaika on noin yksi kuukausi, mutta voi kestää useita kuukausia.)
  - Erityisasiantuntijat, yksi viikko hakemuksen jättämisestä. (Erityisasiantuntijan lupahakemuksen käsittelyaika on noin kaksi viikkoa tunnistautumisesta.)
- Luodaan mahdollisuus digitaalisen identiteetin hyödyntämiseen lupaprosessissa ja asettautumisessa. Digitaalinen identiteetti mahdollistaa vahvan tunnistautumisen ja sähköisen asioinnin Suomen viranomaisissa ensimmäisen tunnistautumisen jälkeen. (Nykyisin tarvitaan henkilökohtainen asiointi Suomen edustuston lisäksi DVV:ssä, verotoimistossa ja pankissa sekä mahdollisesti poliisiasemalla. Myös useiden muiden julkisten ja yksityisten palveluiden käyttö edellyttää vahvaa tunnistautumista.)

Työnhakuviisumi pisteytysjärjestelmällä

- Luodaan kansallinen työnhakuviisumi, joka mahdollistaa työnteon aloittamisen, kun työpaikka löytyy. Työnhakuviisumin saamista varten luodaan pisteytysjärjestelmä, jolla varmistetaan mahdollisimman joustava kansainvälisten erityisosaaajien työllistyminen Suomeen. (TEM tekee parhaillaan selvitystä pisteytysjärjestelmän mahdollisesta hyödyntämisestä työlupakäytännöissä. Selvitys valmistuu kesään 2026 mennessä.)
- Työnhakuviisumin voimassaolon aikana Suomeen työllistynyt on jatkossa oikeutettu työperusteisen oleskeluluvan hakemiseen Suomessa.

Pidennetään määräaika uudelleentyöllistymiselle

- Yhdenmukaistetaan työnhakuaika työsuhteen päätyttyä 8 kuukauteen tilanteissa, joissa työntekoon perustuvalla oleskeluluvalla täällä oleva henkilö menettää työpaikkansa. (Nykyisin työntekijöillä työnhakuaika on 3 kk. Erityisasiantuntijoilla ja 2 vuotta Suomessa oleskelleilla se on 6 kk.)

Lakkautetaan kotihoidon tuki ja tiukennetaan opiskelijoiden perheenyhdistämisiä

- Lakkautetaan kotihoidontuki kokonaisuudessaan kaikkien osalta. Tuki syrjäyttää naisia työmarkkinoilta.
- Muutos on erityisen välttämätön maahanmuuttajanaisten työllistymisen kannustamiseksi ja maahanmuuttajalasten saamiseksi varhaiskasvatuksen piiriin.
- Kiristetään opiskelijoiden perheenyhdistämisen edellytyksiä (tulorajojen korottaminen sekä hallituksen jo sopima vuoden oleskelu ennen perheen yhdistämistä) ja mikäli toimet eivät osoittaudu riittäviksi, tehdään lisää muutoksia yhdistämisen ehtoihin.

Tehostetaan toimia työperäisen maahanmuuton hyväksikäytön torjumiseksi

- Lisätään väärinkäytöksistä tulevia sanktioita:
  - Maahanmuuttovirastolle mahdollisuus määrätä seuraamusmaksu työnantajalle tai tämän edustajalle, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta antaa viranomaiselle virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja ulkomaalaisen työnteon ehdoista taikka työtehtävistä ja niiden asettamista vaatimuksista.
- Parannetaan viranomaisten keskinäistä tiedonkulkua:
  - Työperäisen hyväksikäytön ennalta estämiseen tähtäävän tietojenvaihdon mahdollistamista eli jo hakemusvaiheessa viranomaisten olisi mahdollista vaihtaa tietoja erityisesti ulkomaista työvoimaa palkkaavasta työnantajasta. Tietojenvaihto pitää mahdollistaa työntekijän oleskelulupahakemuksen käsittelyn yhteydessä sekä työnantajan sertifiointimenettelyyn liittyen.
  - Toisen viranomaisen kannalta relevanttien valvontahavaintojen omaehtoinen laajemmän jakamisen mahdollistaminen.
- Lisätään viranomaisten resursseja väärinkäytösten torjuntaan ja tutkintaan sekä Rikosuhripäivystyksen resursseja uhrien tukemiseen.

4 Työperäinen maahanmuutto

Luovutaan saatavuusharkinnasta

- Luovutaan kokonaan saatavuusharkinnasta työntekijän oleskeluluvan edellytyksenä. Tällöin kaikki työtehtävät, joista maksetaan 1 600 euroa kuukaudessa tai enemmän muodostavat suoraan perusteen oikeudelle tulla Suomeen töihin.
- Tällä vaalikaudella 1 600 euroon nostettua tulorajaa ei pidä nostaa nykytasoltaan. Tarkastelussa on huomioitava tulot oleskeluluvan koko voimassaoloajalta.
- Käytännössä saatavuusharkintaa sovelletaan vain pieneen osaan ulkomaalaisista työntekijöistä. EU-kansalaiset on vapautettu lupaedellytyksistä kokonaan. Saatavuusharkintaa ei sovelleta pula-ammatteihin eikä erityistä asiantuntemusta vaativiin tehtäviin.
- Saatavuusharkinnasta luopumisella säästävät resurssit tulisi ohjata jälkivalvontaan ja lupamenettelyn nopeuttamiseen.

Rajoitetaan saatavuusharkintaa

- Mikäli saatavuusharkinnasta luopuminen kokonaan ei ole mahdollista, esitetään seuraavaa:
  - Vapautetaan saatavuusharkinnasta työtehtävät, joista maksettava palkka on vähintään 2400 €/kk.
  - Laajennetaan työntekijän oleskeluluvassa sallitut ammatit koskemaan työnantajan koko toimialaa.
  - Laajennetaan työnantajan sertifiointin merkitystä. Sertifioidut yritykset voisivat rekrytoida työntekijöitä ilman saatavuusharkintaa. (Sertifiointi edellyttää aiempia myönnettyjä lupia, moitteetonta historiaa, ei palkkaturvan käyttöä, vero- yms. velkaa.)
  - Vapautetaan työnteke-oikeus kaikkiin ammatteihin, kun henkilö on työskennellyt työntekijän oleskeluluvalla vähintään yhdeksän kuukautta, ilman uutta oleskelulupaa. (Jatkoluvan uuteen työhön saa nyt ilman saatavuusharkintaa, mutta uusi lupa on haettava.)
  - Työnteon perusteella oleskeluluvan saaneelle henkilölle annetaan oikeus työskennellä myös muussa työssä edellyttäen, että oleskeluluvan ehdot täyttyvät. *”Siivoja saisi koodata sivutyönä ja koodari käydä iltaisin siivoamassa ilman uutta lupaprosessia.”*
  - Alueellisten työlupalinjausten, joilla vapautetaan työvoimapulasta kärsiviä ammatteja saatavuusharkinnasta alueittain, on vastattava nykyistä paremmin rekrytoivien työnantajien tarpeita.

Lupaprosessin digitalisointi

- Luodaan yhden luukun malli oleskeluluvan hakemiseen ja asettautumisen tukeen. Tämä edellyttää vahvaa poikkihallinnollista toimeenpanoa, jota suoraan johtaa perustettava maahanmuuttopoliittinen ministerityöryhmä:
  - eIDAS digitaalisen identiteetin laaja käyttöönotto EU-maista tuleville.
  - Digitaalinen identiteetti myös EU:n ulkopuolelta tuleville nopeuttamaan lupaprosessia, viranomaisasiointia ja mahdollistamaan sähköisten palveluiden käyttö.
  - Tunnistautumismahdollisuuksien lisääminen myös maahantulon yhteyteen ja sähköisen palvelun käyttöönotto.
- Otetaan käyttöön automaattinen päätöksenteko oleskelulupahakemusten käsittelyssä.
- Oleskeluluvan hakuun sähköinen tunnistautumismahdollisuus Suomen edustustoissa maissa, joissa se voidaan luotettavasti järjestää.
- Luodaan luotettaville työnantajille oikeus tehdä merkintöjä työntekijöistään eräisiin viranomaisten ylläpitämiin rekistereihin esimerkiksi verokortin ja veronumeron saamiseksi.
- Tarkistetaan työnantajien sertifioinnin edellytyksiä ja vaikutuksia, jotta sertifiointi olisi houkuttelevaa ja hyödyllistä nykyistä useammalle työnantajille.

Kiinnittyminen Suomeen

- Luovutaan työnantajan ilmoitusvelvollisuudesta työsuhteen päättymisestä ja siirretään vastuu ansiotulojen seurannasta Maahanmuuttovirastolle.
- Yhdenmukaistetaan työnhakuaika työsuhteen päätyttyä kahdeksaan kuukauteen.
- Sallitaan laitehankintaan liittyvät asennus- ja huoltotyöt ilman oleskelulupaa, jos työ kestää enintään kolme kuukautta. Nyt mahdollista ilman saatavuusharkintaa 0–6 kk ajan.
- Lupiin liittyvissä tulorajoissa huomioidaan alueelliset alemmat elinkustannukset.
- Varmistetaan, että koko maassa on saatavilla työnteon ja kieliopetuksen yhdistäviä koulutusmahdollisuuksia.
- Finanssiala yhdessä valtiovarainministeriön ja Finanssivalvonnan kanssa selvittää vaihtoehdot työperäisten maahanmuuttajien ja aloittavien yritysten pankkipalvelujen helpottamiseksi.
- Peruspankkipalvelujen rinnalla on huolehdittava, että työperäisillä maahanmuuttajilla on myös muut maahan asettumisen ja kotoutumisen edellytykset, kuten oikeus kotikuntaan ja sosiaali- ja terveystalveluihin sekä mahdollisuus suomalaisen henkilötunnuksen ja henkilökortin saamiseen, jotka mahdollistavat suomalaisen vahvan tunnistusvälineen myöntämisen.

Työnhakuviisumi

- Luodaan kansallinen työnhakuviisumi, joka mahdollistaa työnteon aloittamisen, kun työpaikka löytyy. Viisumin edellytyksenä olisi todennäköinen työllistyminen tehtävään, johon ei sovelleta saatavuusharkintaa. Työnhakuviisumiin saamista varten voidaan luoda pisteytysjärjestelmä, jolla varmistetaan työnhakuviisumin soveltuminen tarkoituksenmukaisesti (TEM tekee parhaillaan selvitystä pisteytysjärjestelmän mahdollisesta hyödyntämisestä oleskelulupajärjestelmässä. Selvitys valmistuu kesään 2026 mennessä.)
- Työnhakuviisumin voimassaolon aikana Suomeen työllistynyt on jatkossa oikeutettu työperusteisen oleskeluluvan hakemiseen Suomessa.

Oleskelulupaprosessiin lyhyt määräaika

- Työntekijän oleskelulupahakemuksille asetetaan kahden viikon enimmäiskäsittelyaika. Jos hakemusta ei ole käsitelty määräajassa, katsotaan lupa myönnettyksi. Lisäksi johtajien, tutkijoiden ja erityisasiantuntijoiden lupahakemuksille yhden viikon enimmäiskäsittelyaika. Käsittelyaika lasketaan hakemuksen jättämisestä lukien.
- Tällä hetkellä lakisääteinen enimmäiskäsittelyaika on yleensä kaksi kuukautta. Käytännössä työntekijän oleskeluluvan odotettavissa oleva käsittelyaika on noin yksi kuukausi, mutta voi kestää useita kuukausia. Erityisasiantuntijan lupahakemuksen käsittelyaika on noin kaksi viikkoa tunnistautumisesta. Käsittelyaikojen ennakoimattomuus sinällään vaikeuttaa töiden järjestämistä Suomessa.

Oleskelulupaprosessi uudistettava

- Kehitetään oleskelulupien samanaikaista hakemista ryhmille
  - Useita henkilöitä samanaikaisesti rekrytoitaessa hakemusten käsittely ja lupien myöntäminen yhtenä ryhmänä helpottaa viranomaistyötä, käytännön matkustusjärjestelyjä ja muiden palveluiden järjestämistä.
  - Työnantajaa ja työsuhdetta koskevat tiedot lupahakemuksiin annetaan vain kerran.
- Työn menettämisen jälkeen yhdenmukaistetaan työnhakuaika 8 kuukauteen.
- Luodaan menettely, jossa viranomainen (Maahanmuuttovirasto, Poliisi) tekee ulkomaalaisrekisteriin merkinnän henkilön työnteko-oikeuden päättymisestä ja antaa siitä tiedon työnantajalle.
- Varhennetaan turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeuden alkamista. Nykyisin kolme kuukautta, mikäli tulijalla on matkustusasiakirja, ja kuusi kuukautta, jollei ole.

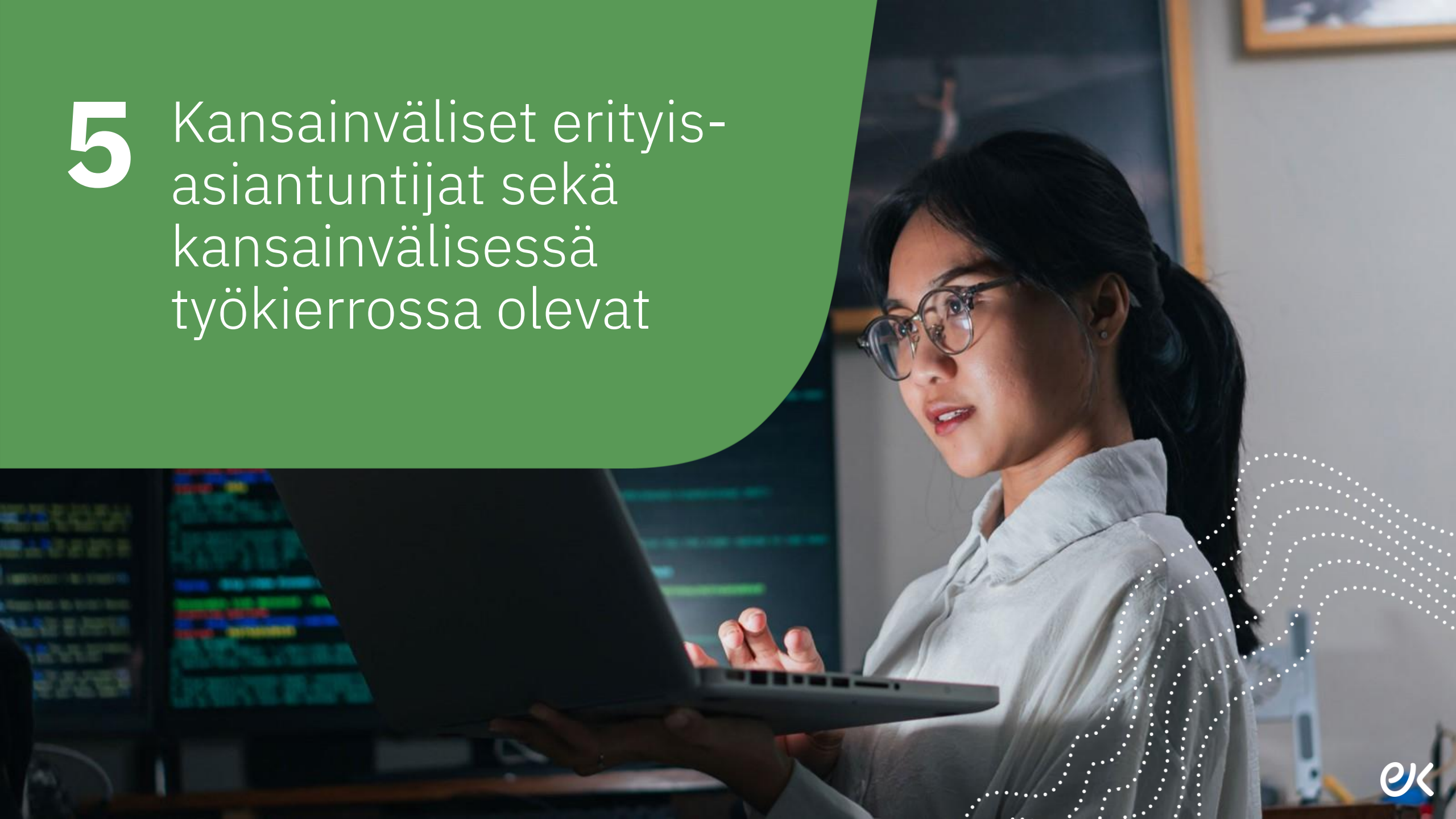
Suomen markkinointi työntekomanaan

- Varmistetaan edustustojen ja Business Finlandin edellytykset vahvistaa positiivista maakuvaa sekä Suomen työmahdollisuuksien ja vetovoimatekijöiden markkinointia sekä välittää tietoa Suomalaisille työnantajille rekrytointimahdollisuuksista ulkomailla.
  - Yhteiskunnan toimivuus ja maan yleinen elintaso, hyvät työolot, luonnonläheisyys, puhdas ilma, turvallisuus, hyvä koulutusjärjestelmä, kattava ja hyvätasoinen sosiaaliturva, työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen, perheiden palvelut, korkea teknologia.
- Jatketaan poikkihallinnollista Talent Boost –toimintaohjelmaa vastaamaan korkeasti koulutettujen houkuttelusta ja Suomen pitovoiman lisäämisestä.
- Laajennetaan Talent Boost –toimintaa myös työntekijäammatteihin.
- Aloitetaan Pohjoismaiden yhteistyö maakuvatyössä ulkomailla.
- Työllisyys- ja Work in Finland –palveluissa tuetaan erityisesti PK-yrityksiä kansainvälisissä rekrytoinneissa sekä henkilöstön asettautumisessa Suomeen.

EU:n työmarkkinoita on kehitettävä

- EK tukee EU:n Strategisessa ohjelmassa 2024–2029 ilmaistuja tavoitteita syventää sisämarkkinoita, vähentää yritysten hallinnollista taakkaa ja edistää osaajien liikkuvuutta EU:ssa.
- Osana tätä työtä Suomessa ja EU-tasolla on poistettava tarpeettomat ammattipätevyysvaatimukset, tehostettava pätevyyksien vastavuoroista tunnustamista sekä nopeutettava ja selkeytettävä tunnustamismenettelyjä.
- Suomen tulee ottaa käyttöön EU:n Talent Pool -työnvälitysjärjestelmä. Koko EU:n laajuisen tarkastelun lisäksi järjestelmässä tulee voida huomioida kansalliset työvoimatarpeet.

5 Kansainväliset erityis- asiantuntijat sekä kansainvälisessä työkierrossa olevat

Asiantuntijoilla on varaa valita

- Asetetaan erityisasiantuntijan oleskeluluvan enimmäiskäsittelyajaksi yksi viikko.
- Hyväksytään työhön tulevan sekä hänen perheensä maahanmuutto- ja asettautumiskustannukset kokonaan verovähennyskelpoisiksi.
- Pidennetään paluumuuttajien mahdollisuutta lähdeveron hyödyntämiseen seitsemään vuoteen.
- Kunnat vastaavat laajasti perheiden palveluista sekä useista harrastusmahdollisuuksien järjestämisestä. Tarjotaan kotoutumispalveluita kuten monikielistä yhteiskuntaorientaatiota myös työhön tulleille ja heidän puolisoilleen.
- Järjestetään vieraskielisten lastenhoito- ja oppilaspaiikkojen tarjonta vastaamaan kysyntää. Koulun aloittamisen on oltava mahdollista myös kesken lukuvuoden.
- Työllisyyspalveluissa huomioitava työhön tulleiden usein korkeakoulutetut puoliset.
- Työn menettämisen jälkeen yhdenmukaistetaan työnhakuaika 8 kuukauteen.

6 Opiskelijat

Opinnoista töihin Suomeen

- Kansainväliset korkeakouluopiskelijat tuovat Suomeen merkittävää osaamista, monimuotoisuutta ja uusia näkökulmia. He vahvistavat työmarkkinoita erityisesti aloilla, joilla tarvitaan innovaatioita ja erikoisosaamista, kuten teknologia ja teollisuus. Tällä hetkellä valmistuvista opiskelijoista Suomeen työllistyy puolet.
- Opiskelijat ovat jo tutustuneet suomalaiseen yhteiskuntaan, kieleen ja kulttuuriin, mikä helpottaa integroitumista työelämään. Heidän halukkuutensa jäädä Suomeen opintojen jälkeen tarjoaa mahdollisuuden ratkaista osaajapulaa ja edistää talouskasvua. Lisäksi kansainväliset verkostot ja kulttuurinen monimuotoisuus tukevat yritysten kilpailukykyä globaalissa toimintaympäristössä.
- Koulutuspaikkoja hakevien opiskelu- ja toimeentuloedellytykset on varmistettava nykyistä paremmin. Työllistymismahdollisuuksien parantamiseksi on koulutusta on suunnattava työmarkkinoiden tarpeiden mukaan. Korkeakouluja tuetaan opiskelijoiden kieliopinnoissa ja työllistymisen edistämisessä.

Valmistuvat opiskelijat

- Suurimmissa opiskelijoiden lähtömaissa on jaettava oikeaa ja riittävää tietoa Suomesta ja opiskelijoiden toimeentulosta. Oppilaitosten on jaettava samaa tietoa omissa markkinointimateriaaleissaan sekä oppilaiden valintamenettelyssä suoraan Suomeen tuloa harkitseville.
- Seurataan 2026 säädettyjä kiristystyksiä opiskelijoiden perheenyhdistämiseen ja mikäli toimet eivät osoittaudu riittäviksi tehdään lisää muutoksia yhdistämisen ehtoihin.
- Opiskelijoiden kotoutumisen ja kiinnittymisen parantamiseksi oppilaitosten ja kansallisen kotoutusjärjestelmän on sovittava yhteen. Mahdollistetaan ulkomaisille opiskelijoille osallistuminen kotoutumispalveluina järjestettäviin kielikoulutuksiin.
- Opiskelijoille on tarjottava ja heidän on osallistuttava suomenkielen koulutukseen.
- Parannetaan ulkomaisten opiskelijoiden kiinnittymistä Suomeen kohdentamalla korkeakoulujen harjoittelutukia heille.

Helpotetaan kiinnittymistä Suomeen

- Myönnetään Suomessa korkeakoulututkinnon (yliopisto- ja AMK-tutkinnot) suorittaneille oleskelulupa työnhakua varten viran puolesta ilman eri hakemusta.
- Säädetään AMK-tutkinnon suorittaneille samat edellytykset pysyvän oleskeluluvan saamiseksi kuin yliopistotutkinnon suorittaneille.

7 Kausityöntekijät

Kausityöhön sujuvasti

- Mahdollistetaan eIDAS-sähköisen identiteetin käyttö myös kausityöntekijöille helpottamaan viranomaisasiointia jo ennen maahantuloa. Luodaan mahdollisuus tunnistautumiseen maahantulon yhteydessä.
- Luotettaville työnantajille luodaan oikeus tehdä merkintöjä työntekijöistään joihinkin viranomaisten ylläpitämiin rekistereihin esimerkiksi verokortin ja veronumeron saamiseksi myös kausityöhön.
- Laajennetaan kausityöntekijöiden työnteke-oikeutta myös muihin tehtäviin varsinaisen kausityön ohella.

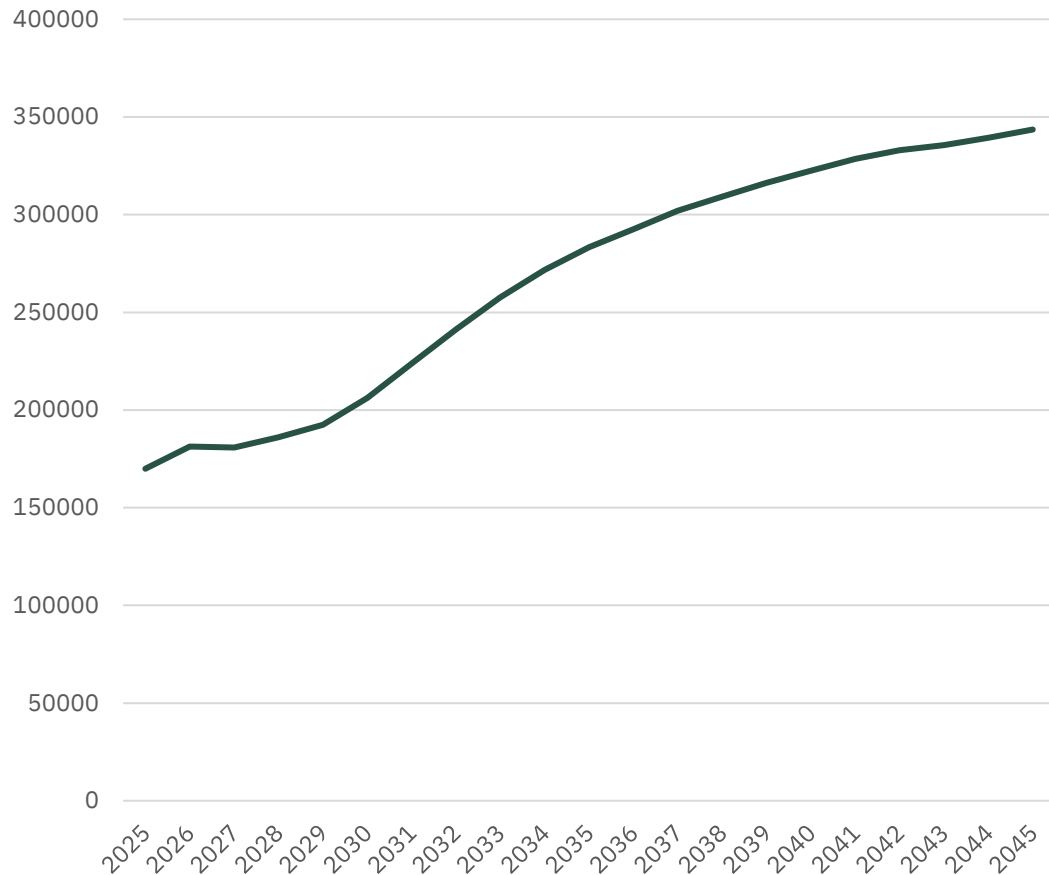

8 Sosiaali- ja terveysalojen sekä koulutus- ja kasvatusalojen säännellyt ammatit

Hoivapalveluiden tarve kasvaa, yli 85-vuotiaiden määrä kaksinkertaistuu

- Iäkkäiden hoivatarpeita käsittelevissä tutkimuksissa on havaittu, että hoivan tarpeet lisääntyvät yleensä 85 ikävuoden tietämillä.
- Väestötasolla yksi neljästä 75 vuotta täyttäneestä mutta joka toinen 85 vuotta täyttäneestä tarvitsee säännöllisiä palveluita.
- Sote-alalta eläköityy lähes 200 000 ihmistä, yli 85-vuotiaiden määrä kasvaa nykyisestä lähes 90 prosenttia ja pelkästään muistisairaita ennakoidaan olevan neljännesmiljoona vuonna 2040.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista ja pätevoitymistä Suomeen tehostettava

- Ulkomailla hankittu osaaminen on tunnustettava tehokkaammin. Säänneltyjä ammatteja on erityisesti sosiaali- ja terveysaloilla sekä kasvatus- ja koulutusaloilla.
- Hoiva-alojen koulutusmäärät Suomessa kattavat eläköitymisen, mutta eivät vastaa lisääntyvän hoivan tarpeeseen. Myös kasvatus- ja koulutusalat kansainvälistyvät. Näihin tehtäviin on pystyttävä rekrytoimaan henkilöstöä myös ulkomailta.
- EU- ja ETA-maissa hyväksytään aiemmin suoritettu sairaanhoitajatutkinto, mutta muualta tulevien tutkintojen hyväksyminen on nykyisin hidas prosessi, jota on sujuvoitettava.
- Luodaan kansallisesti rahoitettu yhtenäinen kielikoulutus ja -testausmalli.
- Otetaan käyttöön pysyvät täydennyskoulutusmallit ulkomailla suoritettujen tutkintojen täydentämiseksi, esimerkiksi:
  - Lähihoitajaksi tai sairaanhoitajaksi näyttökokeella.
  - Lähihoitajasta lisäkoulutuksella sairaanhoitajaksi.

9 Kotoutuminen

Puolisot ja lapset

Kotoutumispalvelut kunnallisia palveluita

- Kunnat vastaavat laajasti kotoutumistoimista, perheiden palveluista sekä useista harrastusmahdollisuuksien järjestämisestä.
- Kotoutumistoimien suunnittelussa ja järjestämisessä on hyödynnettävä tutkittua tietoa. KEHA-keskus vastaa tiedonkeruusta ja jakamisesta.
- Kunnille on korvattava niille siirtyneiden vastuiden aiheuttamat kustannukset.
- Lakkautetaan kotihoidontuki maahanmuuttajanaisten työllistymisen kannustamiseksi ja maahanmuuttajalasten saamiseksi varhaiskasvatuksen piiriin. Tuki lakkautetaan kokonaisuudessaan, koska se muutoinkin heikentää sitä käyttävien naisten työmarkkina-asemaa.
- Kehitetään päiväkodeissa ja kouluissa toimintatapoja, jotka edistävät lasten kielten oppimista ja tukevat kotona olevien vanhempien kotoutumista.
- Työvoiman ulkopuolella olevat, erityisesti kotona lapsiaan hoitavat, on säilytettävä kotoutumispalveluiden piirissä. Kunnilla on oltava riittävät tiedonsaantioikeudet näistä henkilöistä.

Kotoutumispalvelut uudelle tasolle.

- Tarjotaan kotoutumispalveluita kuten monikielistä yhteiskuntaorientaatiota myös työhön tulleille ja heidän puolisoilleen.
- Kansainväliset opiskelijat huomioitava kunnallisissa kotoutumispalveluissa.
- Maahanmuuttajille on oltava tarjolla kielikoulutusta, joka mahdollistaa samanaikaisen työssäkäynnin.
- Lisätään suomen ja ruotsin kielitutkintojen suoritusmahdollisuuksia.
- Järjestetään vieraskielisten lastenhoito- ja oppilaspaiikkojen tarjonta vastaamaan kysyntää. Koulun aloittamisen on oltava mahdollista myös kesken lukuvuoden.
- Valtakunnallisessa nuorisopolitiikassa edistetään eri ryhmiin kuuluvien nuorten harrastusmahdollisuuksia monipuolisesti. Vastaavasti kunnille velvoite varmistua tavoitteen toteutumisesta.

10 Hyväksikäytön torjunta

Viranomaisyhteistyötä lisättävä

- Viranomaistietojen luovutusoikeudet ovat sirpaleiset. Viranomaisilla on eri laeissa erilaiset ja rajatut tiedonluovutusoikeudet. Tietoa saa yleensä käyttää ainoastaan omaan tehtävään, mutta ei luovuttaa eteenpäin, vaikka väärinkäytös olisi ilmeinen. Puutteellinen tietojenvaihto johtaa ongelmaan, että kenelläkään ei ole väärinkäytöstilanteista kokonaiskuvaa. Se mahdollistaa väärintoimijoiden toiminnan jatkumisen.
- Laajennetaan viranomaisten välisiä tiedonluovutus- ja tiedonsaantioikeuksia väärinkäyttösepäilyistä. Huom. vireillä oleva HE 198/2025 vp.
  - Työperäisen hyväksikäytön ennalta estämiseen tähtäävän tietojenvaihdon mahdollistamista eli jo hakemusvaiheessa viranomaisten olisi mahdollista vaihtaa tietoja erityisesti ulkomaista työvoimaa palkkaavasta työnantajasta. Tietojenvaihto pitää mahdollistaa työntekijän oleskelulupahakemuksen käsittelyn yhteydessä sekä työnantajan sertifiointimenettelyyn liittyen.
  - Toisen viranomaisen kannalta relevanttien valvontahavaintojen omaehtoinen laajemman jakamisen mahdollistaminen, esimerkiksi:
    - o Verohallinnolle nykyistä laajempi oikeus tietojenluovutukseen työsuojeluviranomaiselle
    - o Työsuojeluviranomaisen oikeus saada massaluovutuksia verohallinnolta (Valvontalaki 4c§)
    - o Työsuojeluviranomaiselle laajempi oikeus luovuttaa tietoon tullutta tietoa (Valvontalaki 4d§)
    - o Työsuojeluviranomaiselle laajempi oikeus luovuttaa tietoa esitutkintaviranomaisille (Valvontalaki 10§)

Viranomaisvalvontaa tehostettava

- Maahanmuuttovirastolle mahdollisuus määrätä seuraamusmaksu työnantajalle tai tämän edustajalle, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta antaa viranomaiselle virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja ulkomaalaisen työnteon ehdoista taikka työtehtävistä ja niiden asettamista vaatimuksista.
- Luodaan laskutuspalveluyrityksille velvollisuus rekisteröityä, kuten ns. pikavippien tarjoajilla on.
- Laskutuspalveluasiakkaille eli ns. kevytyrittäjille velvollisuus vahvaan tunnistautumiseen tili avattaessa.
- Poliisin, syyttäjän ja työsuojeluviranomaisten ulkomaalaisvalvonnan resurssien on kehityttävä valvonnan piiriin kuuluvien määrän kasvaessa.

Tietoa ja tukea lisättävä

- Lisätään työllisyys- ja työsuojeluviranomaisten tukea ja neuvontaa ulkomaalaisille, ja erityisesti niillä aloilla työskenteleville ulkomaalaisille, joilla on havaittu väärinkäytöksiä.
- Tuetaan maahanmuuttajajärjestöjen mahdollisuuksia auttaa työn tai asunnon menettäneitä työperäisen hyväksikäytön uhreja.
- Rikosuhripäivystys vastaa Suomessa EU:n rikosuhridirektiivin (2012/29) mukaisten uhrien yleisten tukipalveluiden toteuttamisesta, mitä varten oikeusministeriö on antanut RIKU:lle julkisen palveluvelvoitteen vuosille 2018–2027.
- Varmistetaan Rikosuhripäivystyksen riittävät resurssit vieraskielisten asiakkaiden tukeen.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131

Helsinki

Puh. 09 420 20

ek@ek.fi • www.ek.fi

X: @Elinkeinoelama

Kiitos!